

ปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะโดยใช้โครงข่ายประเภทพลังงาน : กรณีการกำหนดค่าทดแทนการวางท่อก๊าซธรรมชาติสำหรับผู้ทรงสิทธิอื่น

Problem with Public Services in Energy Networks : The Case of Compensating Rights Holders due to Pipeline Transgression

โชคชัย เนตรงามสว่าง*

Chokchai Netngamsawang

เพียรศักดิ์ สมบัติทอง**

Piennsak Sombattong

Received: July 20, 2022; Revised: August 9, 2022; Accepted: August 15, 2022

บทคัดย่อ

ปัจจุบันประเทศไทยจัดทำบริการสาธารณะโดยใช้โครงข่ายประเภทพลังงาน โดยมีหน้าที่ทั้งเป็นผู้กำกับดูแล ซึ่งก็คือคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ และเป็นผู้ประกอบกิจการในฐานะรัฐวิสาหกิจ โดยเกี่ยวกับการวางท่อก๊าซธรรมชาติเป็นภารกิจของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) การดำเนินการวางระบบโครงข่ายพลังงานนี้เป็นการจัดทำบริการสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชนเป็นวงกว้าง พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเอาไว้ ซึ่งรวมถึงการขอใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพย์สินเพื่อวางโครงข่ายระบบพลังงาน โดยให้

* อัยการประจำกอง สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีแพ่ง ๓ สำนักงานอัยการสูงสุด, น.บ. (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), ร.บ. (สาขาการบริหารงานยุติธรรม) (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), น.ม. (สาขากฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น.บ.ท.

** รองอธิบดีอัยการภาค ๒ สำนักงานอัยการสูงสุด, น.บ. (มหาวิทยาลัยรามคำแหง), น.บ.ท.

ปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะโดยใช้โครงข่ายประเภทพลังงาน :
กรณีการกำหนดค่าตอบแทนการวางท่อก๊าซธรรมชาติสำหรับฟูกองสิทธิ์อื่น
Problem with Public Services in Energy Networks :
The Case of Compensating Rights Holders due to Pipeline Transgression

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานเป็นผู้กำหนดค่าตอบแทนเพื่อให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ดำเนินการจ่ายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน หรือผู้ทรงสิทธิ์อื่น อันเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการวางโครงข่ายระบบพลังงาน และต้องถูกจำกัดสิทธิจากการใช้ที่ดินและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการจัดทำบริการสาธารณะ การกำหนดค่าตอบแทนนี้ในสหราชอาณาจักรมีลักษณะเป็นการกำหนดโดยกฎหมายและการทำสัญญา ในขณะที่ประเทศมาเลเซียเป็นการกำหนดโดยกฎหมายซึ่งมีวิธีการเพื่อให้ผู้ทรงสิทธิ์อื่นได้รับความคุ้มครองอย่างทั่วถึง แตกต่างจากการกำหนดค่าตอบแทนสำหรับผู้ทรงสิทธิ์อื่นของประเทศไทย โดยเฉพาะสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อาทิ สิทธิจำนอง สิทธิการเช่า หรือสิทธิ์อื่น ๆ ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามตัวอย่างของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใช้ประโยชน์ในอสังหาริมทรัพย์ ได้มีการกำหนดบทบัญญัติไว้อย่างครอบคลุมถึงผู้ทรงสิทธิ์อื่น ตามกฎหมายในอันที่จะได้รับค่าตอบแทนและมีสิทธิอุทธรณ์เกี่ยวกับค่าตอบแทนดังกล่าว ทำให้การคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้ได้รับผลกระทบเป็นไปอย่างเสมอภาค ทั่วถึง และเป็นธรรม ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายหรือระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน เพื่อให้ครอบคลุมถึงผู้ทรงสิทธิ์อื่นได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: โครงข่ายประเภทพลังงาน, การกำหนดค่าตอบแทน, ผู้ทรงสิทธิ์อื่น

Abstract

Thailand provides public energy networks service from being a regulator known as the Energy Regulatory Commission (ERC) under the Energy Industry Act B.E. 2550 to serving the service in the form of a state enterprise, namely PTT Public Company Limited (PTT). One of PTT's missions is to provide pipeline transmission infrastructure. The Energy Industry Act B.E. 2550 was enacted to dictate details regarding the process because the pipeline transmission project is a public service that affects the people broadly. Regarding compensations for the acquisition of lands or assets for infrastructure network layout, ERC is required to make a ruling on the price that PTT compensates an Owner, Occupier of Property, or Rights Holder. However, Thailand's compensation criteria, especially the rights under the Civil Code of Thailand, namely mortgage, leasehold, or other rights holder, are not explicitly covered by the Energy Industry Act B.E. 2550. Compensation payments in the United Kingdom are either by contract or by law, while Malaysia regulates them by law. Nevertheless, compensation payments in the United Kingdom and Malaysia cover all the rights holders. Expropriation and Acquisition of Immovable Property Act, B.E. 2562 can be the model law to help revise the Energy Industry Act B.E. 2550 to equally protect the rights to compensate and appeal for the Rights Holder.

Keywords: Energy Networks, Compensation Criteria, Right Holder

ปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะโดยใช้โครงข่ายประเภทพลังงาน :
กรณีการกำหนดค่าตอบแทนการวางท่อก๊าซธรรมชาติสำหรับผู้ทรงสิทธิอื่น
Problem with Public Services in Energy Networks :
The Case of Compensating Rights Holders due to Pipeline Transgression

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กลุ่ม ปตท. (๒๕๕๖, ๑ พฤศจิกายน). *โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติบนบกนครราชสีมาเพื่อขยายโอกาสใช้พลังงานสะอาดและลดมลภาวะในภาคขนส่งและอุตสาหกรรม เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (ระยะที่ ๑)*. บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). <https://www.pttplc.com/uploads/Product/โครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติภูมิภาคบนบก-นครราชสีมา.pdf>. หน้า ๑.

คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน. (ม.ป.ป.). *ประวัติความเป็นมา*. <https://www.erc.or.th/th/history-page>

คลังปัญญามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (ม.ป.ป.). *บทสรุปสำหรับผู้บริหาร ความเป็นมาและรายละเอียดโครงการ*. https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2553/4156/32/ch1_2.pdf

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (ม.ป.ป.). *ความเป็นมาบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)*. <https://www.pttplc.com/th/About/About-Ptt/Background.aspx>

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). (ม.ป.ป.). *ชุดความรู้เกี่ยวกับก๊าซธรรมชาติเล่มที่ ๒ การวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติ*. <https://www.netenergy-tech.com/doc/knowledge/vgas.pdf>

ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนดและจ่ายค่าทดแทน พ.ศ. ๒๕๕๒. (๒๕๕๒, ๒๒ เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๕๙ ง. หน้า ๒๕-๒๗.

ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนดและจ่ายค่าทดแทน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓. (๒๕๕๓, ๒๓ กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๗ ตอนพิเศษ ๑๑๒ ง. ๒๔-๒๕.

ประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนด
และจ่ายค่าทดแทน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๔. (๒๕๖๔, ๑ เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม ๑๓๘ ตอนพิเศษ ๑๒๓ ง. หน้า ๑๐-๑๒.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๓๕. (๒๕๓๕, ๘ เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๔๒. หน้า ๑-๔๖.

ประยูร กาญจนกุล. (๒๕๓๓). คำบรรยายกฎหมายปกครอง (พิมพ์ครั้งที่ ๒). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

ปิติ เอี่ยมจำรูญลาภ. (๒๕๖๕, มีนาคม). การปรับปรุงหลักเกณฑ์การจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน
เพื่อการวางระบบโครงข่ายพลังงาน. *Chulalongkorn Law Journal*, ๔๐ (๑).

พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐. (๒๕๕๐, ๑๐ ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๙ ก. หน้า ๑๒.

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙. (๒๕๓๙, ๑๔ พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๖๐ ก. หน้า ๑-๒๔.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒. (๒๕๖๒, ๒๙
พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๗๑ ก. หน้า ๑-๒๖.

พสธร อรัญญพงษ์ไพศาล. (๒๕๖๔). เอกสารประกอบการบรรยายวิชา น.๕๖๖ กฎหมายมหาชน
ทางเศรษฐกิจ. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มานิตย์ จุมปา. (๒๕๕๑). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน (พิมพ์ครั้งที่
๖). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ระเบียบคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การอุทธรณ์
และการพิจารณาอุทธรณ์ การคัดค้านและการพิจารณาคำร้องคัดค้าน พ.ศ. ๒๕๕๒.
(๒๕๕๒, ๑๑ พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๑๖๔ ง.
หน้า ๑๘-๒๓.

ปัญหาการจัดทำบริการสาธารณะโดยใช้โครงข่ายประเภทพลังงาน :
กรณีการกำหนดค่าทดแทนการวางท่อก๊าซธรรมชาติสำหรับผู้ทรงสิทธิอื่น
Problem with Public Services in Energy Networks:
The Case of Compensating Rights Holders due to Pipeline Transgression

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐. (๒๕๖๐, ๖ เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๕๐ ก. หน้า ๑-๙๐.

ภาษาต่างประเทศ

Acquisition of Land Act 1981 (UK).

ESSO. (2018). *Landowner Information*. https://www.slpproject.co.uk/wp-content/uploads/2018/09/Landowners_Brochure.pdf

Gas Act 1986 (UK).

Gas Supply Act 1993 (Malaysia).

Land Acquisition Act 1960 (Malaysia).

Land Compensation Act 1973 (UK).

Land Compensation Act 1973 s. 10 (UK).

National Grid. (n.d.). *About Us*. <https://www.nationalgrid.com/about-us>.

National Grid. (n.d.). *Guidance on Land Rights for New Electricity Transmission Assets*.
<https://www.nationalgrid.com/sites/default/files/documents/45692-Guidance%20on%20land%20rights%20Oct%2013.pdf>

Panupat Wiwatworakan. *The Legal Measures Against Onshore Natural Gas Pipeline Right-Of-Way Encroachment* [Unpublished master's independent study]. Assumption University.

- Walmer, D. (2016, January 2). *Pipelines can reduce property values by 5 to 40 percent, according to Realtors*. Lebanon Daily News. <https://www.ldnews.com/story/news/local/2016/01/02/pipelines-could-affect-property-values/77984160/>
- Wilde, L., Loos, C., & Williamson, J. (2012). Pipelines and Property Values:: An Eclectic Review of the Literature. *Journal of Real Estate Literature*, 2(2), 245–260.